

MULTIMEDIÁLNÍ KOMUNIKACE VE VÝUCE RUSKÉHO JAZYKA

Radka Švadlaková

Univerzita Pardubice, Jazykové centrum, Studentská 95, 532 10 Pardubice, Česká republika
e-mail: radka.svadlakova@upce.cz

Abstrakt

Autorka článku se zabývá implementací nové metody ve výuce ruského jazyka, tzv. videoprezentacemi. Představuje zde projekt „Videoprezentace ve výuce ruského jazyka“, který vznikl mezi Jazykovým centrem Univerzity Pardubice a Institutem slavistiky na Vídeňské ekonomické univerzitě. V úvodní části se autorka věnuje krátké charakteristice videoprezentací a popisu projektu. Následně seznamuje čtenáře s tématy, způsobem zpracování, hodnocením, hlavními a dílčími cíli a didaktickým přínosem.

Úvod

Jak uvedla autorka v článku „Prostředky moderní komunikace jako nástroje k popularizaci ruského jazyka“ [1], informační a komunikační technologie jsou v posledních letech nejen prostředkem k usnadnění a zefektivnění všech oblastí lidské činnosti, ale stávají se prostředkem změn a inovací.

Jedním z nástrojů inovace výuky ruského jazyka představují tzv. videoprezentace, které byly v akademickém roce 2012/13 nově implementovány do výuky ruského jazyka na Fakultě ekonomicko-správní Univerzity Pardubice.

Z tohoto důvodu se na tomto místě autorka příspěvku zabývá krátkou charakteristikou videoprezentací a následně představí jejich využití na konkrétním projektu „Videoprezentace ve výuce ruského jazyka“, který vznikl v listopadu r. 2012 mezi Jazykovým centrem Univerzity Pardubice a Institutem slavistiky, Oddělení pro cizojazyčnou hospodářskou komunikaci, Vídeňská ekonomická univerzita (Institut für Slawistik, Department für Fremdspachliche Wirtschaftskommunikation, Wirtschaftsuniversität Wien).

Videoprezentace

Jakým způsobem je možné definovat pojem „video“, „prezentace“, „videoprezentace“?

Video je vysoce efektivní forma, jak propagovat např. firemní společnost (město, univerzitu aj.) a zatraaktivnit tak např. webové stránky. Je dynamické a odráží pohyb v akci, které může být doplněno o 2D respektive 3D grafiku a zpravidla je podkresleno hudbou a doplněno mluveným komentářem.

Prezentační video zachycuje realitu tak, jak ji vnímáme v běžném životě a umožňuje tento pohled předat i ostatním.

Problematikou videoprezentací v komerční sféře se zabývá tzv. video marketing, který jako takový vychází mimo jiné i z poznatku, že lidský mozek dokáže vnímat obrazovou informaci daleko rychleji, než zpracovat informaci sdělenou jen pomocí psaného textu, jinými slovy lze tuto informaci shrnout do známého rčení, že „obrázek vydá za tisíc slov.“

Z tohoto zjištění mimo jiné vyplývá, že s pomocí video marketingu a jeho nástrojů jsme schopni snadněji zaujmout cílovou skupinu svých potenciálních zákazníků nebo obchodních partnerů při prezentaci produktu nebo nabízených služeb a to s nižšími náklady než je tomu například u televizní reklamy. Potencionální zákazník nebo obchodní partner tak získává mnohem jednodušším a zábavnějším způsobem daleko lepší představu o námi nabízených produktech, službách nebo o našem podnikání.

Videoprezentaci je možné umístit na své webové stránky, na portály pro sdílení videa, jako jsou „YouTube, Vimeo, Google“ apod. Můžeme ji předávat svým budoucím klientům, obchodním partnerům při obchodních schůzkách spolu s dalšími propagačními materiály.

Při představení společnosti nebo produktu na veletrzích a konferencích nám video prezentace pomůže přesněji vyjádřit naše záměry, možnosti a vize.

V podobě videoprezentace se nám dostává do rukou silný nástroj, který nás dokáže za přijatelné náklady odlišit od ostatních, a to je v dnešním silně konkurenčním prostředí to nejdůležitější.

Projekt „Videoprezentace ve výuce ruského jazyka“

Projekt „Videoprezentace ve výuce ruského jazyka“ vznikl v listopadu r. 2012 mezi Jazykovým centrem Univerzity Pardubice a Institutem slavistiky, Oddělení pro cizojazyčnou hospodářskou komunikaci, Vídeňská ekonomická univerzita (Institut für Slawistik, Department für Fremdspachliche Wirtschaftskommunikation, Wirtschaftsuniversität Wien).

První videoprezentace ve výuce ruského jazyka byly na Fakultě-ekonomicko správní Univerzity Pardubice implementovány do předmětů Ruština pro ekonomy II – A2 a Ruština pro ekonomy II – B1 v letním semestru akademického roku 2012/13 [2].

Nejdříve několik slov o vysokých školách, které se účastní tohoto projektu.

1 Vídeňská ekonomická univerzita (Rakousko)

Jazykové vzdělávání studentů ekonomických disciplín ve Vídni zahrnuje jako minimum dva cizí jazyky, z nichž prvním je, samozřejmě, anglický jazyk. Počet prezenční výuky u druhého cizího jazyka, konkrétně ruského jazyka, činí u studentů v bakalářských programech osm tak zvaných „povinných hodin týdně“ za celé období studia. V praxi to znamená, že studenti přichází na prezenční výuku s vyučujícím jednou, maximálně dvakrát týdně. Kromě toho počet studentů ve skupinách, dokonce v pokročilých stupních studia, dosahuje počtu 25 – 30 studentů. Skupiny jsou poměrně nehomogenní. Mezi studenty se tvoří podskupiny s rodným slovanským a rodným neslovanským jazykem, což se projevuje v úrovni porozumění ruské řeči a v návycích mluvení. Další skupinou jsou studenti, kteří se učili ruskému jazyku ve škole a dále ti, kteří začali studium jazyka na univerzitě. Na Vídeňské ekonomické univerzitě je možnost absolvovat „nultý“ roční kurz ruského jazyka (2 vyučovací hodiny/ týden). Absolventi tohoto přípravného kurzu mají v počátcích jazykového programu bakaláře základní znalosti gramatiky a slovní zásobu na úrovni A1+/A2. Po ukončení programu bakaláře se celkové znalosti jazyka studentů oceňují na úroveň A2, obchodní jazyk na úrovni B2.

2 Jazykové centrum Univerzita Pardubice (Česká republika)

Vyučující Jazykového centra Univerzity Pardubice zabezpečují výuku anglického, německého a ruského jazyka na šesti fakultách univerzity (Chemicko-technologická fakulta, Fakulta ekonomicko-správní, Dopravní fakulta Jana Pernera, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Fakulta zdravotnických studií a Fakulta restaurování). Všem studentům - bakalářům se nezávisle na vybrané specializaci nabízí možnost navštěvovat celouniverzitní kurz ruského jazyka (2 semestry, 2 vyučovací hodiny týdně). Jedná se o kurz ruského jazyka pro úplné začátečníky. Jeho absolventi dosahují jazykové úrovně A1+. Každoročně se otevírají 3 skupiny, ve kterých bývá přibližně 20 studentů. Na Fakultě ekonomicko-správní je ruský jazyk nabízen jako povinně-volitelný nebo povinný předmět. V prvním případě je vstupní úroveň A2, po třech semestrech studia studenti dosahují jazykové úrovně B1. Většina studentů Fakulty ekonomicko-správní si vybírá právě tento kurz. Každým rokem se otevírají

tři skupiny po přibližně dvaceti studentech. Kurz ruského jazyka se vstupní jazykovou úrovní B1 navštěvují studenti, kteří skládali maturitní zkoušku z tohoto předmětu. Ve studijním programu tohoto kurzu – obchodní ruština – mají studenti výuku po dobu tří semestrů, čtyři hodiny týdně. Někteří z nich skládají po ukončení třetího semestru mezinárodní certifikát z ruštiny v Ruském středisku vědy a kultury v Praze (jazyková úroveň B1). Kromě výše uvedených kurzů nabízí Univerzita Pardubice kurzy ruského jazyka studentům v kombinované formě studia na jazykové úrovni A2 – B1+ a to především na Fakultě ekonomicko-správní a na Fakultě zdravotnických studií.

Z výukových metod byla v rámci projektu aplikována metoda slovní, resp. monologická (prezentace) a metoda názorně-demonstrační (seznámení s autentickými místy, např. ruského obchodu nebo kontakt s ruskými reáliemi – např. ochutnávka ruské kuchyně) [3].

Projekt „Videoprezentace ve výuce ruského jazyka“ se z didaktického hlediska dělil do šesti fází, které budou následně popsány.

Ve fázi iniciační se obrátila autorka příspěvku na katedru slovanských jazyků Vídeňské ekonomické univerzity. Po projednání detailů nového projektu byli vybráni studenti kurzů „Byznys – komunikace 2“ na Vídeňské ekonomické univerzitě (jazyková úroveň A2 – B1) a studenti Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice (jazyková úroveň A2+ – B1).

Na tuto fázi navazuje fáze plánování, ve které byly mezi kolegyněmi z obou partnerských institucí projednány bližší detaily projektu, tj. s jakými tématy se bude pracovat, v jakém časovém horizontu, forma odevzdávání prací, způsob evaluace a další [4].

V následné realizační fázi byli studenti nejdříve dotázáni, zda souhlasí s účastí v daném projektu a zda souhlasí s využitím a rozšířením jejich videonahrávek za účelem studijních cílů. Poté, co nezazněla ani jedna negativní odpověď na dané dotazy, byli studenti informováni o tom, že jejich videonahrávky shlédnou kolegové z České republiky / Rakouska. Již toto mimořádně zvýšilo motivaci účastníků – někteří studenti nahrávali svá vystoupení až devětkrát (!), zahrnuli do nahrávky animaci, hudbu a videosnímky vyhotovovali mnohdy přímo na místě, s nímž byla videonahrávka svázána. Videoprezentace byla rozdělena do dvou částí. V první, úvodní, se měli studenti za úkol představit, ve druhé části potom prezentovat vybrané téma. Minimální délka prezentace byla stanovena na 4 minuty, maximální délka prezentace nebyla určena. Hlavním cílem inovace výše uvedených předmětů byl rozvoj komunikační kompetence a to zejména volného projevu v ruském jazyce na základě vybraného tématu, porozumění mluveným textům při použití základní komunikační lexiky, umění psát texty s vyjádřením svého názoru a hodnocení prezentace svých kolegů. Z tohoto důvodu nebylo studentům povoleno během prezentace používat písemných podkladů. Ústní projev měli studenti za úkol pronést z paměti. Pro potvrzení autenticity si mohli studenti vypomoci s různými názornými pomůckami (fotografie – v elektronické či papírové podobě, prezentací výrobku/produktu, jinými zvukovými záznamy atd.). Studentům bylo umožněno, resp. sami předložili návrh, provést některé videoprezentace v reálném prostředí. Tzn. například prezentace ruského obchodu ve městě Pardubice, která byla provedena přímo v daném obchodě, kde bylo po souhlasu se zaměstnancem obchodu (prodávajícím) učiněno malé interview. Videozáznam prezentací mnozí studenti uskutečnili pomocí flip-kamery Jazykového centra. Někteří využili svých technických možností a záznam pořizovali svými videokamerami nebo telefony. V průběhu prezentace měli studenti za úkol klást důraz kromě obsahu na slovní zásobu, gramatiku, tempo řeči, výslovnost a přízvuk.

Následnou fází – prezentace výsledků: vyhotovené videonahrávky byly v zápočtovém týdnu promítnuty na prezenční výuce daných předmětů. Zde měli studenti možnost nejen porovnat svoji vyhotovenou práci s příspěvkem svých kolegů popřípadě si rozšířit své znalosti prostřednictvím ruského jazyka z oblastí reálií města Pardubice, resp. České republiky. Poté

byly videonahrávky studentů vloženy do neveřejné domény na kanále Youtube, k jehož přístupu měli pouze účastníci projektu pomocí vygenerovaného hesla. Je nutné říci, že studenti pracovali zcela samostatně, proto se v nahrávkách setkáváme s chybami ve výslovnosti, intonaci a gramatice.

V evaluační etapě práce s videonahrávkami bylo studentům zadáno podívat se na videa a okomentovat výsledky práce kolegů z druhé země v režimu online. Zde jsme se v počátku setkali s problémem nedostatku návyků formulace vlastního názoru v ruském jazyce. Proto jsme začali studenty v rámci prezenční výuky připravovat na tento úkol, tj. pracovat na řečových obrazech za účelem vyjádření zájmu, ocenění a názoru.

Důležitou součástí projektu je poslední fáze, kterou je udržitelnost projektu. Té jsme docílili začleněním videoprezentací do sylabu daných předmětů, kdy tento způsob videorealizace je součástí způsobu atestace (zápočtu) v letním semestru. Nově byly videoprezentace vytvořeny i v akademickém roce 2013/14 a následně se v projektu bude pokračovat v akademickém roce 2014/15.

Тémата видеопрезентаций:

Темы видеопрезентаций (по выбору):

- Университет Пардубице
- Город Пардубице
- Русский магазин в г. Пардубице
- Чешская кухня
- Студенческая жизнь в Университете Пардубице
- Культура в г. Пардубице
- Гостиница Лабэ
- Гостиница Золотая щука
- Замок Кунетицка гора
- Календарь студентов Университета Пардубице: семестр, экзамены, каникулы
- Чешский календарь: праздники
- Аэропорт г. Пардубице
- Промышленность в г. Пардубице
- Транспорт в г. Пардубице – виды, часы работы, стоимость билетов, скидки
- Русские блюда в ресторанах г. Пардубице
- Самый известный человек г. Пардубице
- г. Пардубице – география
- Русскоязычные студенты в Университете г. Пардубице
- Куда за покупками в г. Пардубице
- Пардубице – город велосипедистов
- Спортивный город – г. Пардубице

Zdroj: vlastní

Fig. 1: Autoři videoprezentace „Кунетицкая гора“: Markéta Jelínková, František Remeš

Zdroj: vlastní

Fig. 2: Autorka videoprezentace „Ритм студенческой жизни“: Katarina Kunkic

Zde je několik příkladů komentářů (včetně zachování gramatiky a interpunkce originálů).

Тема видеонаhrávky – „Pamětihodnosti města Pardubice“:

«Эта презентация даёт обзор о городе Пардубице. Она очень интересная и многообразная. Мне очень нравится что ты не только описываешь о достопримечательности, но и говоришь о спорте и типичных деликатесах. Кроме того ты говоришь очень громко и понятно.»

Сандра (Австрия)

Тема видеонаhrávky – „Průmysl města Pardubice“:

«Каролина, твоя тема "промышленность в Пардубице" была нелёгкая, но ты решила эту задачу очень хорошо! Я уверена, что тебе надо было учить точные данные об отраслях промышленности и много новых слов – очень впечатляет, что ты запомнила всё это! В общем очень профессиональная видео презентация!»

(Bianca) (Австрия)

Тéma videonahrávky – „Česká kuchyně“:

«Привет, Ленка!

Мне очень нравилось, что ты свободно говорила в видео. Более того, ты очень интересно рассказывала о твоей теме и хочется смотреть дальше видео. А также ты хорошо и понятно говорила на русском языке. Мне было смешно, что вы едите жареную рыбу с сахаром.

Удачи тебе!»

Марина (Австрия)

Тéma videonahrávky – „Prezentace jednoho z hotelů Vídně“:

«Привет Патры и Соня!

Нас зовут Ян и Марек. Нам 23 года и в городе Пардубице мы живём два года. Мы учимся в Пардубицком университете на Экономическом факультете, наша специальность Менеджмент и изучаем русский язык первым годом.

Мы видели вашу видео-презентацию об отеле Бристол. Видео было интересное, потому что мы ещё не были в Вене, но и мы не знали ничего об этом отеле. Нам понравилось, что ваш русский был очень хороший и мы вас понимали без проблемы.

В Пардубицах находится примерно 15 отелей. Самый известный отель Эльбе лежит в самом центре города. Это трехзвездочный отель и одноместный номер стоит 1400 крон за ночь. К сожалению, мы ещё не посетили никакой пардубицкой отель, поэтому мы не можем вам посоветовать.

Хорошего настроения и отличных оценок!

Пока!»

Ян и Марек (Чехия)

Тéma videonahrávky – „Volný čas ve Vídni“:

«Привет Инна,

меня зовут Ленка. Я студентка в университете города Пардубице. Я хочу прокомментировать твою презентацию о местах в Вене. Я слышала интересную информацию о том, как люди проводят свободное время. Мне понравилась информация об аттракциях в Пратере. Я удивлена, что есть возможность там купить чешские блюда и пиво. Я тоже посетила этот парк. Я попробовала несколько аттракций. Некоторые из них были прекрасные и я хочу ехать туда снова.

Приятного дня!

Пока»

Ленка (Чехия)

Závěr

Vyhotovíme-li závěry z výše sděleného, je možné říci následující:

1. Takový způsob práce dovoluje mnohem více zvýšit motivaci studentů v plánu aktivního využívání ruského jazyka.
2. Dochází k rozšíření a upevnění slovní zásoby na témata, která jsou blízká a aktuální pro naše studenty.
3. Propracovávají se návyky ústního projevu.
4. Navazují se kontakty mezi studenty a zmenšuje se bariéra pro používání ruského jazyka jako „lingua franca“.
5. Využitím videoprezentací získali studenti v oblasti komunikativní kompetence návyk volného projevu v cizím jazyce, porozumění mluveným textům při použití základní komunikační lexiky, umění psát texty s vyjádřením svého názoru a hodnocení prezentace svých kolegů.
6. Z didaktického hlediska došlo v rámci pořizování videoprezentací k prohloubení vzájemné sociální interakce nejen studentů, nýbrž všech zúčastněných aktérů. Studenti vnímali zařazení tohoto typu výuky pozitivně, dá se říci, že dokonce s poměrně velkým entuziasmem.

Literatura

- [1] ŠVADLÁKOVÁ, R.: Prostředky moderní komunikace jako nástroje k popularizaci ruského jazyka. In: *Komunikace v jazykové a kulturní rozmanitosti*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2012. ISBN 978-80-261-0187-1.
- [2] MARTOCHOVÁ, P.: *Vstup do elearningu*. 2014. Dostupné na WWW: <<http://www.eduwork.cz/>>.
- [3] PRŮCHA, J.: *Moderní pedagogika*. Nakl. Portál, 1997. ISBN 978-80-262-0456-5.
- [4] PODLAHOVÁ, L.: *Didaktika pro vysokoškolské učitele*. Nakl. Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4217-5.

MULTIMEDIA COMMUNICATION IN RUSSIAN LANGUAGE TEACHING

The author of the article focuses on implementing a new method for teaching the Russian language with so called video-presentations. Here, she presents a project that was initiated between the Language Center at the University of Pardubice and the Institute of Slavistics at the University of Economics in Vienna. In the preliminary section, the author briefly outlines the general characteristics of video-presentations and later familiarizes the reader with the topics, the approach to working with them, evaluating them, their primary and secondary objectives and didactic contribution.

MULTIMEDIALE KOMMUNIKATION IM RUSSISCHUNTERRICHT

Die Autorin des Artikels befasst sich mit der Implementierung einer neuen Methode im Russischunterricht, mit sogenannten Videopräsentationen. Sie stellt hier ein Projekt vor, das zwischen dem Sprachenzentrum der Universität Pardubice und dem Institut für Slawistik an der Wirtschaftsuniversität Wien entstanden ist. Im Einführungsteil widmet sich die Autorin einer kurzen Charakteristik der Videopräsentationen allgemein und danach macht sie die Leser mit den Themen der Videopräsentationen, mit der Art ihres Arbeitsablaufs, mit der Bewertung, mit den Haupt- und Nebenzielen und dem didaktischen Beitrag bekannt.

KOMUNIKACJA MULTIMEDIALNA W NAUCZANIU JĘZYKA ROSYJSKIEGO

Autor artykułu zajmuje się wdrażaniem nowej metody w nauczaniu języka rosyjskiego, tzw. wideoprezentacji. W opracowaniu przedstawiono projekt pn. „Wideoprezentacja w nauczaniu języka rosyjskiego“, który powstał we współpracy Centrum Języków Obcych Uniwersytetu w Pardubicach a Instytutu Slawistyki na Wiedeńskim Uniwersytecie Ekonomicznym. W pierwszej części opracowania autor krótko przedstawił wideoprezentację oraz opis projektu. Następnie omawia tematy, sposób ich opracowania, oceny, główne i szczegółowe cele oraz korzyści dydaktyczne.